

provjere znanja možemo doći do cilja. Pokušaj stvaranja standarda još je uvijek jedan od bitnih i neriješenih zadataka ove sekcije.

Da bismo saznali kako reagiraju učenici na provedbu integrativnih testova, proveli smo anketu u dva peta razreda u Zagrebu. Osvrnut ćemo se ovdje samo na kriterij težine, tj. iskazat ćemo koje su testove učenici smatrali najtežima.

Po težini izrade učenici su poredali testove ovako:

1. *Test funkcije u jeziku* Tim testom željela se ispitati gramatika i njezina funkcionalnost. Test je imao 15 zadataka. Svaki dijalog imao je 4 replike, od kojih je za dvije bio stimuliran slikom. Od 62 učenika 22 su se izjasnili da im je taj test bio najteži.
2. *Diktat* Diktat je sadržavao tekst od 47 frekventnih riječi, za koje se pretpostavljalo da bi ih učenik trebao svladati kao svoj aktivan vokabular. Od 62 učenika 21 je označio diktat kao drugi test po težini izrade.
3. *Cloze test* Test je imao 200 riječi, svaka sedma riječ bila je izostavljena. Služio je za ispitivanje čitanja s razumijevanjem. Od 62 učenika, 13 je Cloze test svrstalo na treće mjesto.
4. *Opis slika* Test je imao dvije slike, koje su učenici trebali opisati s najmanje tri potpuno točne rečenice. Od 62 učenika 6 je izjavilo da im je to bio najteži test.

Umjesto zaključka

Vjerujemo da će testiranje u nastavi izgubiti svoj negativni predznak te da će se nadopunjavati s usmenom provjerom znanja i tako pomoći i učeniku i nastavniku.

Nives Sironić-Bonefačić

PROCJENJIVANJE ZNANJA U SREDNJOJ ŠKOLI

Pronalaženje pouzdanih i objektivnih mjernih instrumenata u procjenjivanju znanja učenika u stranom jeziku problem je i u srednjoj školi. Postavlja se pitanje što mi kao nastavnici moramo ocijeniti i koji su ciljevi nastave jezika. Mislim da bismo trebali razlučiti dva stupnja obrazovanja

u srednjoj školi: pripremni stupanj opće srednje škole i usmjereno obrazovanje.

Pripremni stupanj morao bi se bolje povezati s nastavom jezika u osmogodišnjoj školi. U tom bi stupnju nastava morala biti logičan i progresivan nastavak onoga što su učenici stekli u osmogodišnjoj školi. Da bismo mogli govoriti o procjenjivanju znanja u tom stupnju, morali bismo ponajprije nešto općenito reći o nastavi jezika. Pri upisu u pripremni stupanj opće srednje škole učenici dolaze sa znanjem jednog stranog jezika koji su učili u osmogodišnjoj školi četiri ili pet godina i nastavljaju učenje s dva sata tjedno.

Već kod prvih susreta s učenicima profesor jezika suočava se s problemom nejednake razine znanja učenika. Katkad ocjene iz jezika s kojima su učenici došli iz osmogodišnje škole nisu i mjerilo njihova znanja. U pripremnom stupnju morali bi se izraditi standardizirani testovi, koji bi na početku školske godine stvarno i objektivno procijenili znanje učenika. Ti bi testovi morali imati samo dijagnostičku vrijednost i ne bi smjeli služiti kao element ocjenjivanja učenika. Njihovi bi rezultati služili nastavnicima kao osnova za planiranje nastavnog procesa u slijedeće dvije godine. U izradbi takvih testova za široku upotrebu morali bi sudjelovati autori udžbenika, nastavnici osmogodišnje škole i pripremnog stupnja srednjeg obrazovanja, kao i psiholog i stručnjak za statistiku. Prije izradbe testova trebalo bi točno utvrditi koje elemente morfologije, leksika i sintakse, kulture i civilizacije učenici moraju poznavati pri prijelazu u pripremni stupanj. Razumljivo je da se ti elementi moraju poklapati s nastavnim ciljevima i sadržajima nastave jezika u osmogodišnjoj školi.

I u pripremnom stupnju srednjeg obrazovanja trebalo bi za svaki jezik točno odrediti minimum znanja koje učenici moraju steći. Na osnovi tih podataka mogli bi se izraditi zadaci objektivnog tipa i standardizirani testovi. Na tom stupnju još nisu utvrđeni kriteriji i objektivne metode procjene znanja učenika. Ne postoje standardizirani testovi, a nastavnici prema vlastitim potrebama izrađuju interne školske testove, nastojeći da prema vlastitom znanju i mogućnostima što objektivnije ocijene znanje učenika. Takvi testovi obično testiraju razumijevanje pismenog ili usmenog teksta uz pitanja za višestruki izbor, razumijevanje teksta uz pronalaženje pravilnog nastavka ili dopunjavanje dijaloga, znanje leksika u raznovrsnim vježbama (dopunjalke, višestruki izbor, sinonimi, antonimi, križaljke itd.). Gramatika se obično provjerava u kontekstu, a pismenost raznim vrstama vođenog sastavka. Nastavnici se pri sastavljanju testova rukovode vlastitim iskustvom, a ni principi bodovanja nisu točno utvrđeni.

Poznato je da je izradba dobrog testa interdisciplinarna djelatnost; to je problem metodike, lingvistike, psihologije, psihometrije i statistike. Kad sve te zadatke obavlja jedna osoba, onda ni rezultati ne mogu dati objektivnu sliku znanja jednog učenika, razreda ili čitave generacije učenika na jednoj školi. Prema tome, možemo zaključiti da su kriteriji izradbe testova neujednačeni i da ocjena i dalje ostaje impresionistička.

O usmjerenom obrazovanju i objektivnom procjenjivanju znanja još se ne može govoriti na temelju nekih pouzdanih podataka. U mnogim usmjerenjima ne postoje odgovarajući udžbenici za strani jezik, a nema ni posebno izrađenih vježbi objektivnog tipa koje bi pomogle u procjenjivanju znanja učenika. Sistem ispitivanja, polaznja nastave, organizacija i ciljevi nastav-

nog procesa drukčiji su nego u pripremnom obrazovanju. Postavlja se pitanje završnosti obrazovanja i osposobljavanja učenika za rad.

Potreba za objektivnim procjenjivanjem znanja ovdje je još i veća, ali dosad se vrlo malo ili gotovo ništa nije uradilo da bi se pomoglo nastavnicima u radu. Trebalo bi uspostaviti suradnju između centara istog profila u Hrvatskoj i nastavnicima dati svu potrebnu pomoć u radu. Kad unutar profila budu točno određeni nastavni ciljevi i završnost, moći će se izraditi i posebna metodologija te nastave te sastaviti zadaci za objektivno procjenjivanje znanja učenika i, što je još važnije, za procjenjivanje njihove sposobnosti za izvršavanje poslova vezanih uz struku. Takvi bi zadaci mogli pomoći učenicima u odabiranju usmjerenja koje im najviše odgovara.

Iz izlaganja je vidljivo da i u pripremnom stupnju općeg srednjeg obrazovanja i u usmjerenom obrazovanju postoje veliki problemi u nastavi jezika i u procjenjivanju znanja učenika. Tek na temelju vertikalnog povezivanja nastave u osmogodišnjoj školi, pripremnom i završnom stupnju srednjeg obrazovanja nastavni proces učenja jezika može dobiti svoju završnost i dati pozitivne rezultate. Potrebno je na temelju izmjene iskustava ujednačiti kriterije procjenjivanja znanja učenika. Ocjena bi morala biti rezultat procjene njihova objektivnog znanja. Znanstvenim ispitivanjem mogu se pronaći najbolje metode procjene znanja i izraditi zadaci objektivnog tipa. Ali treba istaći da testiranje čak i najboljim standardiziranim testovima, po mojem mišljenju, ipak ne može i ne smije biti jedino mjerilo pri ocjenjivanju učenika.

Ivana Velčić

ISKUSTVA U PROCJENJIVANJU ZNANJA U PRVE DVIJE GODINE STUDIJA STRANIH JEZIKA

Na Odsjeku za anglistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu suvremeni engleski jezik proučava se u kolegiju »Jezične vježbe« kroz sve četiri studijske godine. Obvezatni jezični ispiti nakon odslušanog jezičnog kolegija postoje nakon I, II i IV godine. Osim toga, prije upisa u I semestar kandidati pristupaju tzv. »klasifikacijskom ispitu«, koji je od velike važnosti za sve one koji namjeravaju studirati engleski jezik i književnost. U ovom ćemo prikazu dati osvrt na taj klasifikacijski ispit i na jezične ispite na kraju I i II g. jer ovi posljednji, prema našem mišljenju, čine koherentnu cjelinu s obzirom na način svladavanja nastavnog programa i na cilj nastave u toku prvih dviju godina.

Da vidimo najprije kako izgleda klasifikacijski ispit! Sastoji se od pismenog i usmenog dijela. Pismeni ispit je tip objektivnog testa višestrukog izbora. Nije standardiziran i lako je moguće da ono što smo primjenjivali ove godine slijedeći put doživi određene promjene i u sadržaju i u tehnici. Test se sastoji od dva dijela. Prva polovica ima zadatak da provjeri sposobnost odabiranja pravilnog obrasca. S obzirom na to da provjeravamo strukture, a ne druge komponente jezičnih vještina, nastojimo izabrati takav cjelovit tekst koji